

Sygn. akt I PK 184/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa I. P.  
przeciwko T. Spółce z o.o. w K.  
o ustalenie istnienia stosunku pracy, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy,  
wynagrodzenie, odszkodowanie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lipca 2016 r.,  
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach  
z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt IX Pa 598/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz radcy prawnego M. S. kwotę 1470 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z

dnia 6 czerwca 2014 r. (mocą którego ustalono, że stosunek prawny łączący powódkę I. P. z pozwanym T. sp. z o.o. w K. nie był stosunkiem pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p., roszczenia powódki o wynagrodzenie i odszkodowanie przekazano do rozpoznania Wydziałowi I Cywilnemu Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach, odstąpiono od obciążania powódki kosztami procesu a orzekając o kosztach pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu Sąd przyznano pełnomocnikowi powódki kwotę 3.600 zł powiększoną o stawkę podatku VAT), odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. S. kwotę 900 zł powiększoną o podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powódki. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 22 § 1<sup>1</sup> k.p. oraz przepisów prawa procesowego - art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz art. 64 k.p.c.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano nieważność postępowania z uwagi na nieprawidłowe oznaczenie w wyroku strony pozwanej, a w konsekwencji brak zdolności sądowej i procesowej strony oznaczonej w wyroku jako pozwany, a także oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W zakresie przesłanki nieważności postępowania powódka podała, że oznaczona w treści zaskarżonego wyroku jako pozwany, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „T.” w K. nie ma zdolności sądowej i procesowej, a jak wynika z informacji z KRS - w ogóle nie istnieje. Wobec powyższego, zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. zachodzi nieważność postępowania. W prowadzonym postępowaniu sądowym nie występował pozwany „T.” sp. z o.o. w K. ale T. sp. z o.o. w K., co wynikało zarówno z oznaczeń w pismach pełnomocnika powódki, jak i pełnomocnika pozwanego. Mimo tego, wyrok Sądu Okręgowego z dnia 3 grudnia 2014 r. (jak i poprzedzające go wyroki) został wydany przeciwko podmiotowi, który w ogóle nie występował w sprawie. Błąd w oznaczeniu pozwanego nie może być zakwalifikowany jako oczywista omyłka w wyroku, gdyż prawidłowe oznaczenie pozwanego wynika zarówno z treści pism procesowych pozwanego, jak i złożonych w sprawie dokumentów, a Sądy obu instancji konsekwentnie oznaczały pozwanego

w protokołach z rozpraw oraz w wyrokach, jako „T.” sp. z o.o. Skarżąca wskazuje, że w K. istnieje kilka spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z nazwą „T.” w firmie, zatem niedokładne oznaczenie pozwanego w wyroku nie wywołuje skutków powagi rzeczy osądzonej między stronami.

Skarga jest zaś oczywiście uzasadniona z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Okręgowy prawa materialnego - art. 22 § 1<sup>1</sup> k.p. - przez jego niezastosowanie przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, wyciągnięcie błędnych wniosków z ustalonych faktów, co w konsekwencji doprowadziło do wydania nieprawidłowego orzeczenia i oddalenia apelacji skarżącej. Sąd bezpodstawnie przyjął, że w zatrudnieniu skarżącej u pozwanego brak było elementu podporządkowania, stałego czasu i miejsca pracy, co w ocenie Sądu jest cechą niepracowniczych stosunków zatrudnienia. Tymczasem umowa o pracę może być wykonywana w warunkach elastycznego czasu pracy i stale poza siedzibą pracodawcy. Jak również Sąd błędnie przyjął, że strony zgodnie zawarły umowę zlecenia w sytuacji, gdy skarżąca w ogóle nie podpisała kolejnej umowy zlecenia. Powyższe ustalenia doprowadziły w konsekwencji do przyjęcia, że zatrudnienie powódki nie miało charakteru stosunku pracy i do wydania nieprawidłowego orzeczenia oddalającego apelację skarżącą. Jak podkreśliła skarżąca, szczegółowe uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte jest w uzasadnieniu skargi.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia - o oddalenie skargi jako bezzasadnej oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2016 r. zwrócił skargę kasacyjną z aktami sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach w celu rozważenia, czy nie zachodzą podstawy do sprostowania oznaczenia strony pozwanej w komparycji wyroków: Sądu Rejonowego Katowice - Zachód w Katowicach z dnia 6 czerwca 2014 r., sygn. akt VII P 462/13 oraz Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt IX Pa 598/14.

Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 9 maja 2016 r. z urzędu sprostował oznaczenie strony pozwanej w komparycjach zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego Katowice - Zachód w Katowicach z dnia 6 czerwca

2014 r., sygn. akt VII P 462/13 oraz Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt IX Pa 598/14, przez wskazanie, że pozwanym jest „T.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398<sup>4</sup> k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy

kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wobec sprostowania przez Sąd drugiej intencji błędnego oznaczenia strony pozwanej, wskazywana przez skarżącą przesłanka przedsądu w postaci nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 2 k.p.c. straciła na aktualności.

Natomiast w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia

2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że przedmiotowa skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi jej autor nie wyjaśnił, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego, tj. art. 22 § 1<sup>1</sup> k.p., odsyłając w tej kwestii do uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Argumentów za istnieniem powołanej przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych tegoż środka

zaskarżenia, co nie jest rolą Sądu Najwyższego na etapie podejmowania decyzji o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zamieszczona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania lakoniczna argumentacja sprowadza się zaś – wbrew zaprzeczeniom skarżącej – do kwestionowania poczynionych przez Sądy ustaleń stanu faktycznego sprawy. Tymczasem kwestie dotyczące ustalonych faktów nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej, w związku z czym opartemu na tej podstawie wnioskowi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania towarzyszą niedopuszczalne motywy (art. 398<sup>3</sup> § 3 oraz art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681).

Konkludując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.